

Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2006/07:37 Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn. Utskottet behandlar också tre motioner med anledning av propositionen samt två motioner från den allmänna motionstiden 2006.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ny lag om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn. Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag att registerkontroll ska vara obligatorisk och göras i fråga om personer som erbjuds anställning eller liknande vid ett HVB som tar emot barn. Skyldigheten att göra registerkontroll ska enligt förslaget inte gälla redan anställda personer eller personer som redan har pågående uppdrag eller praktikplats vid hemmet. Kontrollen avser såväl belastningsregistret som misstankeregistret. Förslaget innebär ingen begränsning av de nuvarande möjligheterna för HVB att få utdrag ur dessa register.

Registerkontrollen föreslås ske genom att den arbetssökande själv inhämtar registerutdrag, och det är endast den sökande som erbjuds anställning som ska lämna registerutdrag till arbetsgivaren. En person får inte anställas om inte registerkontroll utförts. Om ett HVB underlåter att kontrollera registerutdrag får länsstyrelsen förbjuda fortsatt verksamhet om underlåtelserna är av allvarligt slag. Det är arbetsgivaren som själv avgör om en person med anteckning i ett registerutdrag ska anställas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

I betänkandet finns två reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Gällande rätt	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	7
Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn	7
Propositionen	7
Motionerna	9
Utskottets ställningstagande	10
Övriga lagförslag	11
Reservationer	12
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (v)	12
2. Förslag till lag om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn, punkt 2 (mp)	13
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Följdmotioner	14
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	16

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion 2006/07:So4 yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (v)

2. Förslag till lag om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om registerkontroll av personal vid hem för vård eller boende som tar emot barn. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:37 i denna del och avslår motionerna 2006/07:Ju329, 2006/07:So3, 2006/07:So5 och 2006/07:A264.

Reservation 2 (mp)

3. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister,
- b) lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister samt
- c) lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:37 i denna del.

Stockholm den 13 mars 2007

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Ylva Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s), Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s), Johan Pehrson (fp), Marina Pettersson (s), Jan R Andersson (m), Lennart Axelsson (s), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Lars-Ivar Ericson (c) och Thomas Nihlén (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 17 juni 2004 bemyndigade den dåvarande regeringen det dåvarande statsrådet Morgan Johansson att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att överväga behovet av bestämmelser om obligatorisk registerkontroll av den som man avser att anställa vid hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn eller unga (dir. 2004:83). Utredningen antog namnet *Utredningen om registerkontroll av personal vid HVB* (S 2004:05).

Den särskilda utredaren överlämnade i juli 2005 betänkandet *Registerkontroll av personal vid hem för vård eller boende som tar emot barn eller unga* till regeringen (SOU 2005:65). Betänkandet har remissbehandlats.

Den 19 december 2006 överlämnade regeringen *proposition 2006/07:37 Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn* till riksdagen. Regeringens lagförslag har granskats av Lagrådet.

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2006/07:37 samt tre motioner med anledning av propositionen. Utskottet behandlar vidare två motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2006, dels angående förstärkning av lagstiftningen när det gäller utdrag ur belastningsregistret, dels registerkontroll av personal i handikappomsorgen.

Bakgrund

Gällande rätt

Barns grundläggande rättigheter regleras *dels* i svensk nationell lagstiftning, *dels* i internationella konventioner och överenskommelser. *FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen)* utgår från principerna om barnets bästa, om rätt till liv och utveckling, om rätten att framföra sina åsikter och få dem respekterade samt om icke-diskriminering. En annan bärande tanke i konventionen är barnets rätt till skydd mot övergrepp och utnyttjande av varje slag. Enligt artikel 34 barnkonventionen ska staterna skydda barnet mot alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.

Enligt *lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och barnomsorg (registerkontrollagen)* ska den som erbjuds anställning inom sådan verksamhet lämna ett utdrag ur polisens belastningsregister till den som erbjuder anställningen. Denna regel har funnits sedan år 2001. Den som inte lämnar registerutdrag får enligt dessa bestämmelser inte heller anställas. Utdraget ska i förekommande fall innehålla anteckning om vissa allvarigare våldsbrott samt sexualbrott och

barnpornografibrott (se 22 § *förordningen [1999:1134] om belastningsregister*). Det är enligt dessa bestämmelser inte någon förutsättning för anställning att anteckningar i registret saknas.

I vissa fall har också annan än den enskilde själv rätt att få ut utdrag ur register. Till exempel har en statlig, kommunal eller landstingskommunal myndighet som beslutar om anställning av personal inom bl.a. vård av barn och ungdom rätt att, i fråga om den som myndigheten avser att anställa eller anlita som uppdragstagare, ur belastningsregistret få ut uppgifter om brott som föranlett någon annan påföljd än penningböter (se 11 § 5 *förordningen om belastningsregister*). Detsamma gäller för misstänkta brott som lett till åtal (se 4 § 7 *förordningen [1999:1135] om misstankeregister*). Till följd av dessa bestämmelser har kommunen rätt att få ut registeruppgifter om bl.a. familjehemsföräldrar. Bestämmelserna ger dock inte kommunen rätt att få ut registerutdrag beträffande personal vid HVB som drivs i enskild regi.

En enskild sammanslutning eller en person som beslutar om anställning inom bl.a. vård av barn och ungdom har rätt att få ut uppgift ur belastningsregistret om brott som föranlett någon påföljd än penningböter (se 21 § första stycket 2 *förordningen om belastningsregister*). Detsamma gäller för misstänkta brott som lett till åtal (se 8 § 2 *förordningen om misstankeregister*).

Av 2 kap. 2 § *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hem för vård eller boende* (SOSFS 2003:20) framgår att ett hem för vård eller boende som tar emot barn vid anställning bör begära uppgifter från Rikspolisstyrelsens belastnings- och misstankeregister. Statens institutionsstyrels rekryteringspolicy har samma innebörd.

Det finns emellertid inte någon skyldighet för HVB att företa en registerkontroll enligt nuvarande regler, och det är inte heller alltid som dessa hem utnyttjar möjligheten att göra detta.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn. Vidare föreslås ändringar i lagen (1998:620) om belastningsregister, lagen (1998:621) om misstankeregister och socialtjänstlagen (2001:453).

Propositionens förslag syftar enligt regeringen till att öka skyddet för barn mot att de utsätts för övergrepp, kränkningar eller annat särskilt skadligt inflytande från personer som finns i barnens närmaste omgivning. Enligt regeringen ska därför registerkontroll bli obligatorisk och göras i fråga om personer som erbjuds anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett HVB som tar emot barn. Kontrollen föreslås avse såväl belastningsregistret som misstankeregistret. Förslagen innebär enligt regeringen ingen begränsning av de nuvarande möjligheterna för HVB att få utdrag ur belastnings- och misstankeregistren.

Regeringen föreslår att registerkontrollen ska ske genom att den arbets-sökande själv inhämtar registerutdrag och att endast den sökande som erbjuds anställning ska lämna registerutdrag till arbetsgivaren. Ett sådant utdrag som den enskilde lämnar till ett HVB ska enligt regeringens förslag få vara högst sex månader gammalt samt utfärdas av Rikspolisstyrelsen (RPS) utan avgift. I de fall ett HVB självt inhämtar registerutdrag om den aktuella personen föreslår regeringen att det inte är nödvändigt att denne lämnar ett registerutdrag. Enligt förslaget får personen inte anställas, ges uppdrag eller praktiktjänstgöring om registerkontroll inte utförts.

Vidare framgår av propositionen att det är arbetsgivaren som själv avgör om en person med anteckning i ett registerutdrag ska anställas. Skyldigheten att göra registerkontroll föreslås inte gälla redan anställda personer eller personer som redan har pågående uppdrag eller praktikplats vid hemmet. Om ett HVB underlåter att kontrollera registerutdrag får enligt regeringens förslag länsstyrelsen förbjuda fortsatt verksamhet om underlåtelsen är av allvarligt slag. Av förslaget framgår vidare att sådana förbud ska vara överklagbara samt att på begäran av den som lämnat ett registerutdrag ska det återlämnas i original. HVB föreslås bli skyldiga att bevara utdraget eller kopia av det under minst två år från det att anställningen eller liknande påbörjades för att kontroll av att reglerna följts ska kunna göras.

Regeringen får enligt förslaget rätt att meddela föreskrifter om innehållet i utdragen, bl.a. om vilka brott som ska omfattas.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2007.

Utskottets överväganden

Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till ny lag om obligatorisk registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn. Vidare avslår riksdagen en motion om avslag på propositionen samt fyra motioner om utökad registerkontroll.

Jämför reservationerna 1 (v) och 2 (mp).

Propositionen

Obligatorisk registerkontroll

Enligt regeringens förslag ska såväl offentligt som privat bedrivna hem för vård eller boende (HVB) som tar emot barn, inför en anställning, ett uppdrag, en praktiktjänstgöring eller liknande kontrollera om den person som erbjuds tjänsten förekommer i belastnings- eller misstankeregistret.

Enligt regeringen är det avgörande för frågan om krav på en obligatorisk registerkontroll ska införas avvägningen mellan å ena sidan intresset av att minska riskerna för övergrepp och å andra sidan skyddet för den personliga integriteten. Den personliga integriteten handlar enligt regeringen bl.a. om en önskan eller ett krav att kunna kontrollera uppgifter om sig själv och utomståendes möjligheter att ta del av personliga uppgifter.

När det gäller förslaget om obligatorisk registerkontroll anser regeringen att ett kontrollförfarande i sig kan anses som ett intrång i den personliga integriteten, oavsett om personerna förekommer i registret eller inte. Utlämnande av en upplysning om att en viss person inte antecknats för något brottsligt kan emellertid knappast anses som någon nämnvärd integritetskränkning enligt regeringens mening. Men en registeruppgift kan också innehålla uppgifter om att en person begått ett brott. De flesta vill inte att en sådan uppgift ska spridas om dem, och den är således enligt regeringen att betrakta som integritetskänslig. Vissa brott är dock av ett sådant slag att det enligt regeringen starkt bör övervägas om personer som dömts för dessa brott bör arbeta med barn.

Regeringen anser att registerkontroll sannolikt avhåller personer som dömts för brott som omfattas av kontrollen att söka anställning eller liknande i HVB samt bidrar till ökad medvetenhet om dessa brott och hur allvarligt myndigheterna ser på dem. Enligt regeringen markerar staten därigenom att personer som begått vissa särskilt angivna brott inte utan

särskild prövning bör arbeta med socialt utsatta barn. Skälen för en kontroll väger enligt regeringens bedömning så tungt att det måste accepteras att skyddet för den personliga integriteten får vidkännas en viss inskränkning. I detta sammanhang framhåller regeringen Sveriges åtagande enligt barnkonventionen att vidta alla lämpliga åtgärder för att förhindra att barn förmås eller tvingas att delta i olagliga sexuella handlingar.

HVB som ska omfattas av den obligatoriska registerkontrollen

För skyldigheten att företa registerkontroll saknar det enligt regeringen betydelse vem som är huvudman för verksamheten eller om denna är tillståndspliktig eller inte. Detta innebär enligt regeringens förslag att kommunala, landstingskommunala och privata HVB, liksom de särskilda ungdomshemmen som drivs av staten, omfattas av lagens tillämpningsområde.

Förslagen i regeringens proposition omfattar endast registerkontroll i HVB. Regeringen konstaterar i propositionen att flera remissinstanser påpekat att det kan finnas även andra områden, t.ex. inom äldreomsorgen och inom vården av funktionshindrade, där enskilda kan befinna sig i en sådan beroendeställning gentemot vårdgivaren att skäl liknande dem inom skolområdet och HVB talar för att en registerkontroll görs. Regeringen har aviserat att man kommer att följa utvecklingen och överväga om det finns behov av att tillsätta en utredning med uppgift att kartlägga och vid behov lämna förslag till andra verksamheter där obligatoriska registerkontroller bör göras.

Vilka enskilda som ska kontrolleras

För att skydda de enskildas integritet är det enligt regeringens förslag endast den person som faktiskt erbjuds arbete, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid hemmet som ska kontrolleras. Andra eventuella medsökande ska således inte kontrolleras. En sådan ordning begränsar enligt regeringens uppfattning antalet uttagna registerutdrag.

Den som redan är anställd eller utför uppdrag, fullgör praktiktjänstgöring eller liknande vid ett HVB ska däremot inte enligt regeringens förslag omfattas av den obligatoriska registerkontrollen vid detta HVB eftersom det enligt regeringens uppfattning skulle utgöra ett ingrepp i integriteten för en person som inte har ställts inför valet att avstå från att söka tjänsten. Om han eller hon söker en tjänst vid ett HVB med annan arbetsgivare eller tidigare har arbetat vid det aktuella hemmet men tjänsten avslutades för mer än sex månader sedan föreslås däremot att en registerkontroll ska göras. För den som inom sex månader påbörjar en ny tjänst vid ett HVB med samma arbetsgivare som där han eller hon tidigare arbetat föreslås det däremot inte uppställas något krav på obligatorisk registerkontroll. Anledningen till detta är enligt förslaget att det som nämnts inte föreslås någon skyldighet att kontrollera registerutdrag beträffande redan anställda och att regeringen föreslår att registerutdrag inte ska få vara äldre än sex månader. Att ställa upp krav på en obligatorisk registerkontroll även av

den som återanställs inom en sexmånadersperiod skulle mot denna bakgrund te sig märkligt enligt regeringen. Regeringen konstaterar att det däremot inte finns något hinder mot att hemmet självt inhämtar utdrag.

En lagstiftning om registerkontroll som tar sikte på att skydda barn ska enligt regeringen vara så heltäckande som möjligt och innebär att en registerkontroll inte kan begränsas till att avse endast tillsvidareanställda. Även den som har en tidsbegränsad anställning, utför ett särskilt uppdrag, deltar i en praktik eller liknande ska enligt regeringen kontrolleras.

Om hemmet anställer personerna eller anlitar t.ex. ett bemanningsföretag anser regeringen inte ska spela någon roll för kontrollskyldigheten. Det ska emellertid enligt regeringen krävas att det är ett kontinuerligt uppdrag och inte endast en tillfällig kontakt eller ett mycket kortvarigt arbete.

Regeringen gör bedömningen att det är sannolikt att gränsdragningsproblem kommer att uppstå och föreslår att Socialstyrelsen vid behov bör utfärda rekommendationer om kontrollverksamheten.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt regeringen torde den föreslagna obligatoriska registerkontrollen för såväl berörda HVB som de personer som omfattas av kontrollen kunna genomföras utan större arbetsinsats och utan några nämnvärda kostnader.

Rikspolisstyrelsen kommer enligt regeringens förslag att behöva utfärda ett större antal registerutdrag per år med anledning av anställning etc. av personal i HVB. Länsstyrelserna och de allmänna förvaltningsdomstolarna kan enligt regeringen antas få försumbart ökade kostnader med anledning av förslagen. Dessa kostnader får enligt regeringen anses rymmas inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

Motionerna

I motion So4 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 1 begärs att riksdagen avslår regeringens proposition 2006/07:37 Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn. I yrkande 2 begärs att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om en mer begränsad lagstiftning om registerkontroll inom HVB som motsvarar skolans och förskolans kontroll. Motionärerna anför att det redan i dag finns möjlighet för HVB att ta ut ett registerutdrag för en person och hänvisar till att även Socialstyrelsen rekommenderar detta. Motionärerna anför vidare att i deras avvägning mellan barnets bästa och integritetsskyddet så landar denna i att samma system för registerkontroll bör införas på HVB som gäller i dag inom skola och förskola utan några andra utökningar.

I motion Ju329 av Elisabeth Markström m.fl. (s) begärs tillkännagivande om att regeringen ska ta initiativ till en förstärkning av lagstiftningen som gäller utdrag ur belastningsregistret. Med hänsyn till barnens rätt till skydd anser motionärerna att det bör finnas möjlighet för arbetsgivare att av redan anställd personal begära förnyat utdrag ur belastningsregistret, lik-

som av den som haft avbrott i anställningen. Syftet med detta är enligt motionärerna att så långt som möjligt förhindra att den som gjort sig skyldig till barnpornografibrott eller andra grova brott kan fortsätta att arbeta med barn.

I motion So3 av Christina Axelsson och Christina Zedell (s) begärs tillkännagivande om att regeringen snarast ska återkomma till riksdagen med förslag om hur registerkontrollen av personal kan utvidgas till att även omfatta personal i familjedaghem samt personliga assistenter. Motionärerna anför att en lagstiftning om registerkontroll som tar sikte på att skydda alla barn självfallet ska vara så heltäckande som möjligt. Motionärerna anför vidare att det är myndigheternas uppgift att sätta barnet i första rummet och att skydda barn så långt det går och att detta måste gå före den personliga integriteten när det gäller att anställa personer.

I motion So5 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs tillkännagivande om att skyndsamt låta utreda behovet av registerkontroll vid anställningar till ett utökat antal stödfunktioner i förhållande till barn. Motionärerna anför att det är mycket angeläget att öka skyddet för de barn som samhället påtagit sig ett ansvar för. Motionärerna anser att det finns andra områden där enskilda befinner sig i en liknande beroendeställning, t.ex. barn med utvecklingsstörning eller barn som har sådant funktionshinder att de är i behov av t.ex. personlig assistent, gruppboende eller avlösarservice. Det finns enligt motionärerna lika stora skäl att även dessa tjänster i förhållande till barn omfattas av samma skydd som anges i regeringens proposition.

I motion A264 av Jan Lindholm (mp) begärs tillkännagivande om behovet av någon form av ökad kontroll exempelvis genom registerkontroll av personal i handikappomsorgen. Motionären anför att det i all verksamhet där människor är utsatta och i ett beroendeförhållande är viktigt att göra vad som är möjligt för att garantera att personalen är tillförlitlig. Sådana krav på registerkontroller bör enligt motionären kunna ställas i större utsträckning än i dag. Registerkontroller är enligt motionären lika viktiga i arbeten med människor med funktionshinder i alla åldrar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar regeringens förslag som syftar till att öka skyddet för barn mot att utsättas för övergrepp, kränkningar eller annat särskilt skadligt inflytande från personer som finns i barnens närmaste omgivning.

Enligt utskottet innebär en registerkontroll i de allra flesta fall ett allvarligt ingrepp i den personliga integriteten. Förutom behovet av att så långt möjligt skydda barn och unga mot övergrepp måste man därför när det gäller regler av det slag som det nu är fråga om även ta hänsyn till den enskildes berättigade krav på skydd för den personliga integriteten.

Utskottet delar regeringens uppfattning att skälen för en kontroll i det här fallet väger så tungt att det måste accepteras att skyddet för den personliga integriteten får vidkännas en viss inskränkning. Utskottet är väl medvetet om att de förslag man nu ställer sig bakom inte är avgörande för att barn i HVB ska få en trygg miljö. Utskottet är också medvetet om att förslagen inte utgör ett absolut skydd mot att direkt olämpliga personer anställs vid sådana hem. Med förslaget ökar emellertid enligt utskottet möjligheterna att uppnå en god miljö och att rätt personer anställs i sådana hem, och risken för att ett HVB ovetande anställer en arbetssökande som har dömts eller åtalats för sexualbrott eller våldsbrott minskar. Utskottet anser dessa faktorer väga särskilt tungt eftersom barn som vistas i sådana hem ofta är särskilt utsatta. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt framhålla Sveriges åtaganden enligt barnkonventionen.

Utskottet anser att regeringens förslag om vilka hem som ska omfattas av den obligatoriska registerkontrollen samt vilka enskilda som ska kontrolleras är väl avvägda och gör i dessa delar ingen annan bedömning än den regeringen gjort.

Mot bakgrund av vad som nu anförts avstyrks motion So4 (v) yrkandena 1 och 2.

Förslaget till lag om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn tillstyrks.

Utskottet noterar att regeringen har för avsikt att följa utvecklingen och överväga om det finns behov av att tillsätta en utredning med uppgift att kartlägga och vid behov lämna förslag till andra verksamheter där obligatoriska registerkontroller bör göras. Utskottet ser mycket positivt på regeringens bevakning av denna viktiga fråga och kommer omsorgsfullt att följa regeringens arbete på området. Utskottet anser inte att regeringens arbete bör föregripas.

Mot bakgrund av vad som nu anförts avstyrker utskottet motionerna Ju 329 (s), So3 (s), So5 (mp) och A264 (mp).

Övriga lagförslag

Utskottet tillstyrker även i övrigt regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister, lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister samt lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:So4 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Inledningsvis vill jag framhålla att jag står bakom barnkonventionens formuleringar om att hänsyn alltid ska tas till "barns bästa". Samtidigt är jag oroad över den minskande respekten för den personliga integriteten och den ökade kontrollen och övervakningen i samhället. Mitt ställningstagande till föreliggande proposition är därför en balansakt mellan dessa två till synes motstående intressen.

Eftersom det redan i dag är tillåtet med en viss registerkontroll inom grundskola och förskola är det svårt att principiellt hävda att behovet av registerkontroll inom HVB skulle vara mindre än i skolan. Jag vill emellertid understryka att omfattningen av kontrollen i skolan är betydligt mer begränsad än den som nu föreslås för HVB. Inom skolan kontrolleras endast belastningsregistret, och ett betydligt antal färre brott än vad som nu föreslås i regeringens proposition omfattas av bestämmelserna.

En avvägning mellan barns bästa och integritetsskyddet landar därför i att samma system för registerkontroll som i dag gäller inom skola och förskola bör införas på HVB.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Förslag till lag om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn, punkt 2 (mp)
av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) antar regeringens förslag till lag om registerkontroll av personal vid hem för vård eller boende som tar emot barn samt
- b) tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservation 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:37 i denna del och motionerna 2006/07:So5 och 2006/07:A264 samt avslår motionerna 2006/07:Ju329 och 2006/07:So3.

Ställningstagande

Jag anser det vara mycket angeläget att öka skyddet för de barn som samhället påtagit sig ett ansvar för. Det är därför enligt min mening viktigt att i all verksamhet där människor är utsatta och i ett beroendeförhållande göra vad som är möjligt för att garantera att personalen är tillförlitlig. Mot bakgrund härav anser jag att krav på registerkontroller bör kunna ställas i större utsträckning än vad som sker i dag.

Jag konstaterar att det finns flera områden där enskilda befinner sig i en liknande beroendeställning som barn vid HVB, t.ex. barn med utvecklingsstörning eller barn som har sådant funktionshinder att de är i behov av t.ex. personlig assistent, gruppboende, handikappomsorg eller avlösarservice. Jag anser att det finns lika stora skäl att även dessa tjänster i förhållande till barn omfattas av det skydd som nu föreslås i regeringens proposition. Regeringen bör därför enligt min uppfattning skyndsamt låta utreda behovet av registerkontroll på de områden jag nu pekat på och där efter återkomma till riksdagen med lagförslag avseende dessa.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:37 Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om registerkontroll av personal vid hem för vård eller boende som tar emot barn,
2. lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister,
3. lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister,
4. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Följdmotioner

2006/07:So3 av Christina Axelsson och Christina Zedell (båda s):

Riksdagen begär att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag om hur registerkontrollen av personal kan utvidgas till att även omfatta personal i familjedaghem och personliga assistenter.

2006/07:So4 av Elina Linna m.fl. (v):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition 2006/07:37 Registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om en mer begränsad lagstiftning om registerkontroll inom HVB som motsvarar skolans och förskolans kontroll.

2006/07:So5 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt låta utreda behovet av registerkontroll vid anställningar till ett utökat antal stödfunktioner i förhållande till barn.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Ju329 av Elisebeht Markström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen ska ta initiativ till en förstärkning av lagstiftningen som gäller utdrag ur belastningsregistret.

2006/07:A264 av Jan Lindholm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av någon form av ökad kontroll exempelvis genom registerkontroll av personal i handikappomsorgen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) som tar emot barn får inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma skall gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten.

Den som erbjuds en anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem för vård eller boende som sägs i första stycket, skall till den som erbjuder anställningen lämna utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret.

Skyldigheten att lämna utdrag ur register gäller dock inte om den som erbjuder anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen eller liknande själv inhämtar utdraget.

Utdraget skall vara högst sex månader gammalt. I lagen om belastningsregister och lagen om misstankeregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i sådana utdrag.

2 § Trots bestämmelsen i 1 § får den som inom sex månader erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på annat sätt delta i verksamheten anställas, anlitas eller erbjudas arbete, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande utan att en registerkontroll enligt 1 § första stycket utförs. I sådana fall behöver den enskilde inte heller lämna registerutdrag enligt 1 § andra stycket.

3 § På begäran av den som lämnat ett registerutdrag skall det återlämnas i original. Utdrag eller kopia därav skall dock avseende den som erhåller anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande bevaras under minst två år från det anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen eller liknande påbörjades.

4 § I 13 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om förbud att driva hem för vård eller boende på grund av underlåtenhet att göra registerkontroll enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:620) om belastningsregister

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1998:620) om belastningsregister skall ha följande lydelse.¹

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

En enskild har rätt att på begäran skriftligen få ta del av samtliga uppgifter ur registret om sig själv. Sådana uppgifter skall på begäran lämnas ut utan avgift en gång per kalenderår.

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv för att kunna ta till vara sin rätt i ett främmande land eller få tillstånd att resa in, bosätta sig eller arbeta där, har rätt att få ett utdrag vars innehåll är begränsat enligt föreskrifter som regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar. Detsamma gäller när en enskild behöver ett registerutdrag om sig själv enligt bestämmelser i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg eller lagen (2005:405) om försäkringsförmedling.

En begäran om uppgifter ur registret skall vara skriftlig och undertecknad av den sökande själv.

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv har rätt att få ett begränsat utdrag ur registret

1. för att kunna ta till vara sin rätt i ett främmande land eller få tillstånd att resa in, bosätta sig eller arbeta där,

2. enligt bestämmelser i lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg,

3. enligt bestämmelser i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, eller

4. enligt bestämmelser i lagen (2007:000) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn.

Regeringen, eller i fråga om andra stycket punkterna 1–3 den myndighet regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag skall innehålla.

En begäran om uppgifter ur registret skall vara skriftlig och undertecknad av den sökande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

¹ Senaste lydelse 2005:410.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:621) om misstankeregister

Härigenom föreskrivs att det i lagen (1998:621) om misstankeregister skall införas en ny paragraf, 8 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §

En enskild som behöver ett registerutdrag om sig själv enligt bestämmelser i lagen (2007:000) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn har rätt att få ett begränsat utdrag ur registret. Regeringen får meddela föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant utdrag skall innehålla.

En begäran om uppgifter ur registret skall vara skriftlig och undertecknad av den sökande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

2.4 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453) dels att 12 kap. 10 § och 16 kap. 4 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 13 kap. 7 §, av följande lydelse.

12 kap.

10 §¹

Av 1 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) framgår att socialnämnden utan hinder av sekretess kan polisanmäla brott som hindrar nämndens verksamhet. Av 14 kap. 2 § femte – sjunde styckena samma lag följer att sekretess även i vissa andra fall inte hindrar att uppgifter som angår misstanke om brott lämnas till en åklagarmyndighet, polismyndighet eller annan myndighet som har att ingripa mot brottet.

Från socialtjänsten skall utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem, om uppgifterna för särskilt fall begärs av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, *kronofogdemyndighet* eller Skatteverket,

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem, om uppgifterna för särskilt fall begärs av en domstol, åklagarmyndighet, polismyndighet, *Kronofogdemyndigheten* eller Skatteverket,

2. uppgifter om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från höskoleutbildning.

13 kap.

7 §²

Länsstyrelsen får, i fråga om annat hem för vård eller boende än sådant som avses i 6 kap. 3 §, förbjuda fortsatt verksamhet om skyldigheterna enligt lagen (2007:000) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn inte iakttas och om denna underlåtenhet är av allvarligt slag.

16 kap.

4 §³

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 7 kap. 1 §, omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 §, föreläggande eller förbud enligt 13 kap. 6 § samt över-

Länsstyrelsens beslut i ärenden om tillstånd enligt 7 kap. 1 §, omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 §, föreläggande eller förbud enligt 13 kap. 6 §, *förbud*

¹ Senaste lydelse 2006:860.

² Tidigare 13 kap. 7 § upphävd genom 2002:437.

³ Senaste lydelse 2005:126.

flyttning av ärende enligt 16 kap. 1 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

enligt 13 kap. 7 § samt överflyttning av ärende enligt 16 kap. 1 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I fråga om överklagande av länsstyrelsens beslut enligt 7 kap. 4 § gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 15 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100).

Länsstyrelsens beslut om omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 § *och* om föreläggande eller förbud enligt 13 kap. 6 § samt domstols motsvarande beslut gäller omedelbart.

Länsstyrelsens beslut om omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 §, om föreläggande eller förbud enligt 13 kap. 6 §, *och om förbud enligt 13 kap. 7 §* samt domstols motsvarande beslut gäller omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.